

DEİK İcra Kurulu, Balıkesir Sanayi Odası ve Dünya Odalar Federasyonu Başkanı Rona Yırcalı:

Avrasya ülkeleri ile münasebetler geriledi

→ Mehmet Ali DOĞAN

“Azerbaycan, Gürcistan gibi ülkelerin Hazar bölgesine son derece yakın olduğu, orada doğalgaz ve petrolün ne kadar zengin olduğu, Rusya'nın da oraya ne kadar yakın olduğu düşünülürse ve Karadeniz'in ekonomik olarak artık çok önemli bir hale geldiği gözönüne alınırsa, Karadeniz'in iki tarafında olan bu iki ülkeye ABD'nin özellikle yaklaştığını, dikkat ettiğini ve birşeyler yapmak istediğini görüyorum.”

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) genel kurulunu Temmuz 2006 tarihinde gerçekleştirdi. DEİK'in yeni döneme ilişkin yapılanmasını DEİK İcra Kurulu Başkanı Rona Yırcalı'ya sorduk. Hem Balikesir Sanayi Odası, hem de Dünya Odalar Federasyonu Başkanı olan Yırcalı, dünyadaki gelişmelerle beraber, DEİK'i ve Türkiye ekonomisini Ekonomik Forum'a değerlendirdi:

Dünya ile ticari ve ekonomik ilişkilerimiz gelişiyor. Türkiye kendini, 2010'lu yılların "dünya ekonomisi içinde ilk 10" hedefiyle konumlandırdı. Bu anlamda DEİK'in de üstlendiği misyonlar var. Hedefiniz nedir?

Rona Yırcalı: Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu adı üstünde, ülkemizin dış ekonomik ilişkilerini olduğu yerden daha ileriye götürebilmek, daha organize çalışabilmek için hem kamu kuruluşlarının, hem de özel kuruluşların dünyadaki diğer ülkelerle dış ekonomik ilişkilerini daha ileriye götürmek ana gayesiyle kurulmuş olan bir kurumdur. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği'nin kanunundaki değişiklikten sonra, DEİK de o kanunun içindeki bazı maddelerle beraber kurumsal bir kimlik kazandı. Dolayısıyla bu, bizim için 16 senelik geçmişimiz için de son derece önemli bir gelişmedir. Bu kanunun geçmesinden sonra Odalar Birliği, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı ile DEİK tarafından hazırlanan yönetmeliğimizde Resmî Gazete'de çıkarak bu kimliğimiz tam manasıyla yerleşmiş oldu. Bunun paralelinde de biz, bundan sonra yapacağımız çalışmalara daha değişik ve daha atılgan yön vermek üzere harekete geçtik. Bunların en önemlisi, daha önce dokuz değişik kuruluşun kurucu olarak bulunduğu DEİK, bugün bazını çok daha genişletmiş, kurucularını ülkemizin ekonomisi içindeki her kesimden kuruluşları içine alarak bir genel kurul yapmıştır. Daha sonra genel kurulda seçilenler arasından bir yönetim kurulu ve onların içinden de gene yönetim kurulunda olduğu gibi bu kuruluşlarının hemen hepsinin temsil edildiği bir icra kurulu da yapılmıştır. Biliyorsunuz bizim kanunumuz ve yönetmeliğimiz gereği Yönetim Kurulu Başkanımız TOBB'un başkanıdır, Sayın Rifat Hırsarcıoğlu. İcra Kurulu'muz var, bunun başkanlığını da ben yürütüyorum. Gene yönetmeliğimize göre her iki senede bir seçimlerimiz oluyor ve her sene de genel kurulumuzu yapıyoruz ve bundan sonra bu şekilde yapacağız.

Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu bir merkezi olan ve bugün 71 iş konseyiyle faaliyet yürüten bir kuruluştur. Merkez direktörlüğü, organizasyona, finansman konularına ve iş konseylerinin koordinasyonuna bakmaktadır. Bunun yanında da iş konseyleri, her ülkeyle ülkemizin ekonomik hadiselerini takip etmek, ilk önce o ülke ile bizim Türk işadamlarının tanışmasını, o ülkenin ekonomik

şartlarının öğrenilmesini; sonra da o ülke işadamlarının bizim ekonomimizle tanışmasını, işadamlarının biraraya gelmesini, ticari münasebete başlamasını ve ondan sonra sanayi münasebetlerinin geliştirilmesini ve nihai hedef olarak da bizim ülkemizde ve o ülkede, müşterek veya bireysel yatırımların yapılmasını sağlamaktadır.

Dünya ile ilişkilerde 1980'lerden sonra gelişme oldu. Geç kaldığımız kabul ediliyor. Bu anlamda şu anda, ticari ve sanayi münasebetlerden tatmin edici bir sonuç çıkarabiliyor muyuz?

Tabii çok önemli ilerlemeler olduğunu muhakkak kabul etmek lazım. İş konseylerimizin hepsinin misyonları değişik. Bir Avrupa Birliği ülkesi ile bir Avrasya'daki ülke ile yapılan temasların aynı olmadığını kabul edersiniz. Bir Kuzey Afrika ülkesi ile ilişkilerin aynı olmadığını kabul etmek lazım. Dolayısıyla her iş konseyinin çalışması, ülkenin o ülke ile olan ticari konjonktürü ile de orantılı olarak olmaktadır. Bugün Türk-Amerikan İş Konseyi son derece aktifken, mesela Uzakdoğu'daki, Avrasya'daki iş konseyleri böyle değildir. Avrasya'daki ülkelerle ilk kuruldukları zamanki faaliyet devam etmemektedir. Burada bize düşen vazife konjonktürü düşük olan ülkelerle bu faaliyetlerin hızlanmasını sağlamak. İyi ekonomik münasebetlerin yüksek seviyede olduğu ülkelerle de o münasebetlerin devamını sağlamaktır.

Bunun yanında iki önemli misyonumuz daha var. Birincisi, Türkiye'nin tanıtımını yapmak. Tabii bu ekonomik olduğu kadar siyasi bir konudur da. Bütün dünyada Türkiye'nin tanıtımının yapılması, dolayısıyla da ardından işadamlarının o ülkeye girebilmesini sağlamak... Bir de dışarıdan içeriye olan bir misyonumuz var; o da direkt yabancı yatırımların Türkiye'ye gelip mümkün olduğu kadar geniş şekilde, kalıcı yatırımları yeni teknolojiyle yapmasını sağlamak. Ki, son üç senenin siyasi istikrarıyla, gerek ülkenin tanıtımı, gerekse yabancı sermayenin gelmesi bakımından daha önceki yıllara göre oldukça başarılı olduğunu görüyoruz.

Türkiye'ye uluslararası sermayenin ilgisi artmaya başladı. 10 milyar doların üzerinde yıllık girişler var. Artık 20 milyarlar telaffuz ediliyor, daha da artması sözkonusu. Sizler yatırım ortamının iyileştirilmesi için de çabalıyorsunuz. Ancak bazı aksaklıkların olduğu da gözleniyor. Nasıl olması gerekir?

Hatta bizim, sizin söylediğiniz bu rakamların daha da ilerisinde bir hedefimiz var. 25 milyar dolarlar dolayında bir gerçekleşme olur mu diye bakıyoruz ve gerçekleşmesini de bekliyoruz.

Bu yıla özgü mü yoksa sürekliliği de olacak bir rakam mı?

Bu sene, ama bundan sonra da bunun devam etmesi yönünde beklentimiz. Özelleştirme bunların önemli bir parçası. Aynı zamanda komşu ülkelerle olan temaslarımız bunun önemli bir parçası. Komşu ülkeler dediğimiz zaman ben yalnız komşularımızdan bahsetmiyorum, bölge ülkeleri olarak düşünün. Biliyorsunuz 14 tane karşılıklı serbest ticaret anlaşması yapmış vaziyeteyiz. Devlet Bakanımız Sayın Kürşad Tüzmen'in de bu konuda son derece önemli girişimleri ve liderliği vardır, O'na da burada teşekkür etmek isterim. Bu serbest ticaret anlaşmaları, o ülke ile olan ekonomik ilişkilerin önünü son derece açmaktadır. Bunun da çok faydasını görüyoruz. Mesela son derece önemli değişiklikler olan Irak'ta bu hadiseler olmadan önceki seviyeye gelmiş vaziyeteyiz. Irak'la son derece zor şartlar olmasına rağmen 4 milyar dolarlık bir ticaret hacminden bahsediyoruz. Bunun gibi diğer ülkelerle, Kuzey Afrika ülkeleriyle, Körfez Bölgesi ülkeleriyle de gelişmeler son derece hızlı gitmektedir. Sayın Başbakan başta olmak üzere siyasilerin o ülkelerle yaptığı temasların yoğunlaşmasının da büyük faydası olduğunu ifade etmek istiyorum. Mesela bildiğiniz gibi Hükümetimiz, Ortadoğu ve Körfez Bölgesi'ndeki temaslarını yoğunlaştırmış vaziyettedir. Biz de Sayın Başbakanımızın ve ekonomiyle ilgili bazı bakanlarımızın bu seyahatlerinin hepsine katılıyoruz. DEİK Başkanı olarak, iş konseyleri başkanları olarak... Dolayısıyla burada önemli bir hacim içinde olduğumuzu ifade etmek istiyorum. Buraya kadar her şey güzel. Tabii ekonomik olarak ise her şeyin iyi olduğunu, verimli olduğunu, istediğimiz seviyede olduğunu söylemek zor. Üç sene içinde siyasi istikrarın yanında önemli ekonomik gelişmeler oldu. Bunları tekrarlamaya lüzum yok ama enflasyon meselesi, yatırımlar, yabancı sermaye, özelleştirme, faizlerin —bugünler-

de değil ama geçmiş zamanlarda— çok önemli düşmesi, Türk Lirası'ndaki istikrar, bunların hepsini biliyoruz. Ama bunun yanında halen Türk ekonomisinin bıçak sırtında olduğunu da kabul etmek lazım. Bunu biz gördüğümüz gibi, yabancı yatırımcılar da bunu çok yakından görüyor ve takip ediyorlar. Çünkü unutmamak lazım ki, dünyada dolaşan belli bir yabancı sermaye var. Bu yabancı sermaye klasik tabirle ürkektir deniyor ya, doğru. Bizim vatandaşımızın parasını bir yere yatırmak istediği zaman, bankaların hangileri daha iyi diye seçtikleri gibi, bu yatırımcılar da verim bakımından, daha da önemlisi istikrar ve emniyet bakımından hangi ülkelere gideceklerini seçmeleri en tabii hakları. Çünkü herkes Türkiye'ye gelmek mecburiyetinde değil. Bu işte de rekabet son derece yoğun. Bizden çok daha gelişmiş ülkeler de bu programın içindeler. Hatta bu dolaşan yabancı sermayenin yüzde 50'sinden fazlası zaten gelişmiş olan ülkeler arasında oluyor. Ancak bizlere yüzde 30 gibi bir pay düşüyor. Dolayısıyla ekonomik istikrarımızın devam etmesi son derece önemli. Ama bürokrasiden olan şikayetlerimiz devam ediyor.

Yabancı sermaye kanunumuz, ticaret kanunumuz son derece liberal olmasına rağmen, bunu tatbik etmekle yükümlü olan bürokrasinin, bu şekilde yaklaşımını söylemek zor. Bir Maliye teşkilatından olan, bürokrasiden genelde olan şikayetimiz sürüyor. Bırakın yabancı yatırımcıları Türk yatırımcılara olan zorluklar var. Nitekim biliyorsunuz, bazı arkadaşlarımız da komşularımıza gidip yatırım yapıyorlar, orada başarılı oluyorlar ama buradaki yatırımları daha uzun vakit alıyor, daha zorluk içinde oluyorlar... E, bu olmaz yani. Yabancı yatırımcı çekelim derken, Türk'ü dışarıya göndermekte bir kolaylık olduğunu görmek tabii ki bizi üzen bir konudur.

Aynı şekilde bizim bir misyonumuz da Avrupa Birliği ile ilgili. Oradaki gelişmelerin de bize dönüşümü son derece yakından takip ediliyor. Dolayısıyla ekonomimizin kalıcı bir şekilde ilerlemesini ve istikrarı devam ettirmesini istiyoruz. Ancak zorlukların da giderilmesi gerektiği kanaatindeyiz. Bir sene içinde, biliyorsunuz önümüzdeki dönem iki tane seçim olacak. Biri cumhurbaşkanlığı seçimi, biri de genel seçim. Bugünle Kasım 2007 arasında bu iki seçimin yapılacağını bildiğimize göre, bunun da ekonomik gelişmeleri maalesef müspet olmayan şekilde etkileyeceğinden endişe etmekteyiz. Hem ülke ekonomisi, hem de yurtdışından ülkemize gelecek olan yatırımcı sayısı ve miktan bakımından... Bir bekleme içine gireceklerinden endişe ediyoruz. Tabii seçim sathına girildiği zaman, istikrarın da zedeleneceğinden de endişe ettiğimizi ifade etmek istiyorum.

Yaptığınız faaliyetler ülkenin dış politikasıyla çok ilgili. Çevremizde de bölgesel pek çok sorun var. Bunları da değerlendirerek DEİK'in çalışmaları ülkemiz için nasıl bir katkı sağlıyor?

Tabiiyle ekonomik faaliyetler, siyasi faaliyetlerle beraber gidiyor. Dış ekonomik ilişkilerimizde, o ülke ile olan münasebetlerimizin konjonktürünü tabii takip ediyoruz. Biraz evvel dediğim gibi ilk kuruldukları zaman Avrasya ülkeleri ile bizim siyasi münasebetlerimiz çok daha iyiydi. Dolayısıyla ekonomik münasebetlerimiz de çok daha iyiydi. Ama zaman içinde bunu maalesef Batı'daki ülkelere ve kuruluşlara kaybettikimizi ve onların öne geçtiğini ifade etmek istiyorum. Ben, bu ülkelerin hepsini ilk ziyaret eden bir heyetle beraber, Odalar Borsalar Birliği başkanı olarak gitmiştim. O zamanki bize yaklaşımlarını, daha sonra yaptığım ziyaretteki yaklaşımlarla mukayese edince, maalesef bizim aleyhimize gelişme olduğunu ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla dış siyasi ilişkilerin ne kadar önemli olduğunu ifade etmek için söylüyorum. Bu hükümetten önceki zamanlarda da Körfez Bölgesi'nde, Ortadoğu'daki münasebetlerimiz oldukça hırpalanmış vaziyetteydi. Ama o münasebetlerin düzelmesiyle o bölgedeki yatırımların son sene içinde Türkiye'ye nasıl yöneldiğini görüyorsunuz. Tabii bunun münakaşalar getiren bazı durumları vardır ama benim şahsi görüşüme göre, dışarıdan gelecek yatırımlarda, menşei konusunda, ne kadar burada kalacağı konusunda her hangi bir ayırım yapmak doğru değildir. Her yatırım da bizim istediğimiz gibi olmayabilir. Ama bunların hepsinin ekonomiye katkısının olacağını ifade etmek istiyorum. Dolayısıyla Türkiye'nin dış siyaseti ile bizim çalışmalarımız son derece paraleldir birbirine... Bundan dolayı da Sayın Başbakan'ımızın bu bölgeye yaptığı ziyaretlerin hepsine katılmaya çalışıyoruz. Kendisi ve bakanlarının o ülke ile siyasi olarak yaptığı toplantıların yanında bizde oradaki Türk işadamlarıyla, orada Türkiye'ye yatırımı olan işadamlarıyla, veya geneldeki işadamlarıyla, Türkiye'den giden işadamları arasında bir toplantı serisi yapıyoruz, orada. Buna bizim Başbakan'ımız ve o ülkenin başkanı ve ilgili

bakanları katılıyor. Ve böylece hem bilgi akışında bulunuyoruz, hem de siyasi temasların yanında, ekonomik temasları da götürmeye çalışıyoruz.

Sovyetler Birliği'nin çöküşü sonrasında kanat ülke olmanın getirdiği bir rahatlıkla, Avrasya'daki Türk cumhuriyetlerinin dünyaya açılmasını ülkemiz üzerinden yapacağımızı düşündük. Şimdi kapitalist sistemin rekabetçiliği yüzünden bizim ülkemizle beraber ABD de, AB ülkeleri de ve hatta çok küçük ülkelerde o bölgede etkinler. Onlarla yarışmak durumundayız. Bu durumda ülkemizin konumlanması, ticari ve ekonomik ilişkilerdeki bazı uyarılarla şekillenmesi gerekmez mi?

Tabiiyle. Avrasya'yı örnek alırsak, bu bölgede maalesef gerilediğimizi ifade etmek istiyorum. Bizim müteahhitlelerimiz bütün dünyada olduğu gibi orada da çok iyi yerleşmişler, önemli projeler alıyorlar. Fakat, benim kanaatime göre biz, ilk başlardaki o manevi varlığımızı, bazı zorluklar olduğu için geçmişten gelen tarihsel yakınlığımızın avantajlarını yeterince kullanamadık. Öbür ülkelerle bugün bizim atbaşı rekabet içinde olmamız gerekirdi. Bugün o avantajlarla daha önde olmamız lazımdı. Bu olmadı. Ortadoğu ülkelerle de temaslarımız gecikmiş olduğu kanaatindeyim. Mesela, bir Kuzey Afrika'daki ülkelerle bizim yeterince temasımız yok. Biliyorsunuz, Sayın Başbakanımız geçen seneyi, 2005'i bir Afrika Yılı ilan etmişti. Bunun çok faydalı olduğu kanaatindeyim. O şekilde de bizim Kuzey Afrika'daki ülkelerle temaslarımızın ilerlediğini görüyoruz. O ülkelerle de Ortadoğu'daki ülkelerle de bir çok yeni iş konseyleri kurduk.

ABD, birinci tezkereden sonra by pass mı bekliyor, tarzında açıklamanız olmuştu, açıklar mısın bunu?

Biraz eskiye gitmek lazım gelirse, benim o zaman ki beyanatlarda da görülecektir, o tezkerenin geçmemiş olması bence, tezkere geçmediği için değil de geçme beklentisi gerçekleşmediği içindir. Bizim için büyük bir handikap olduğu kanaatindeyim. Bu kadar sene geçmiş olmasına rağmen, bu handikapın halen tesirlerini yaşıyoruz. Amerika'daki siyasilerle hâlâ bunun eksikliğini görmekteyiz. Lübnan'a asker gönderme meselesinde de aynı endişeye kapılmışım. Böyle bir gelişme olursa bunun devamı olacak diye... Fakat, memnuniyetle görüyorum ki bu olmadı. Böyle olunca benim şöyle bir görüşüm var, ne kadar doğru ne kadar gerçekleşir bilmiyorum ama, ABD halen birinci tezkerenin geçmemesinin verdiği tereddütte... Biliyorsunuz, büyük devletler ki, bunların başında ABD geliyor, bir sürpriz istemezler. Neyin ne olacağını, nasıl gelişeceğini bilmek isterler. Tabii, kendi planlarına, programlarına göre gelişsin isterler. Bu bir dünya gerçeğidir. Bugün Bulgaristan'da ve Romanya'da

Dünya Odalar Federasyonu Başkanı oldunuz. Biraz da bu kimliğinizle Türkiye'ye bakalım? Nasıl değerlendiriyorsunuz?

Bir kere Dünya Odalar Federasyonu merkezi Paris'te olan 140 ülkede 12 bin oda ve borsanın dahil olduğu bir kuruluş. Bu kuruluşun ana hedefi dünyadaki odaları bir araya getirebilmek, belli projeler arkasında birleştirebilmek ve bilhassa, gelişmiş olan ülkelerdeki odaların imkanlarından, gelişmekte olan ülke odalarının da imkanlarından kullandırabilmek... Finansal imkanlardan, organizasyon imkanlarından, üyelerine yaptıkları hizmetlerden... Nasıl Milletlerarası Ticaret Odası üyeleri, kuruluşlar ve kişilerse, bunun da üyeleri odalar. Dolayısıyla bu odaların, üyelerine daha iyi hizmet vermelerini sağlamak için yapılan bir uluslararası bir teşkilat. Bu teşkilatın bu sene başından itibaren başkanı ben oldum. 2007 yılında 4-6 Temmuz'da burada bunun iki senede yapılan büyük kongresi olacak ve ilk defa da hem Türkiye'de yapılacak, hem de bir Türk başkanla beraber yapılacak. Bunun evsahipliğini Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yapıyor. Aşağı yukarı bin 500-2 bin delegenin katılacağını bekliyoruz. Dünyanın her yanından gelecekler. Bunun başkanı benim, aynı zamanda dört tane başkanvekili var. Bunlardan bir tanesi İspanya'dan, bir tanesi Amerika'dan, bir tanesi Güney Afrika'dan, bir tanesi de Slovakya'dan. Kongrelerden bir tanesi Fransa'da yapılmıştı. Bir tanesi Güney Kore'de, bir tanesi Kanada'da, bir tanesi Güney Afrika'da... Şimdi de Türkiye'de yapılıyor ve bundan sonra da Avusturya'da yapılacak. Bunları geniş bir tema içinde olduğunu ifade etmek için söylüyorum.

,onlar da bir NATO ülkesi olmak durumunda oldukları için oralarda, iki veya üç üs kuruluyor. Aynı zamanda eskiden olmamasına rağmen, şimdi Gürcistan ve Azerbaycan'la münasebetleri çok iyi. Azerbaycan Cumhurbaşkanı Aliyev, ABD'ye gittiği zaman orada çok sıcak bir karşılama oldu. Bu bölgelerde bazı üsler açıyor, bazı münasebetlerini geliştiriyorlar. Azerbaycan, Gürcistan gibi ülkelerin Hazar bölgesine son derece yakın olduğu, orada doğalgaz ve petrolün ne kadar zengin olduğu, Rusya'nın da oraya ne kadar yakın olduğu düşünülürse ve Karadeniz'in ekonomik olarak artık çok önemli bir hale geldiği gözönüne alınırsa, Karadeniz'in iki tarafında olan bu iki ülkeye ABD'nin özellikle yaklaştığını, dikkat ettiğini ve birşeyler yapmak istediğini ben görüyorum. Haritaya da baktığınız zaman bu görülüyor. Tabi bu gerçekleşir mi gerçekleşmez mi bilmiyoruz. Hazar bölgesinden biraz daha ileriye gözlerinizi çevirdiğiniz zaman, Afganistan'ın ne kadar yakın olduğunu ve ABD'nin de Afganistan'da ne kadar faaliyette olduğunu görürsünüz. Gözlerinizi biraz daha aşağıya indirirseniz, İran'ın münasebetleri, Irak'ta zaten Amerikan varlığı var, Suriye ile çok sıkışık durumlar, Pakistan'da çok yakın ilişkiler yaşandı, İsrail'i ve Lübnan'ı söylemeye lüzum yok. Karadeniz ile bu bölgeler arasında kim var? Türkiye var. Yani Türkiye de devam etsin ama acaba burada icabında böyle bir şey yapmamız gerekir mi diye de düşündüklerini ben biraz düşünüyorum.

Söylediklerinizle bütünleşen şöyle bir durum da var: Mesela Ürdün'de bir serbest bölgenin ABD'yle ticaret hacmi ile, Türkiye'yle ABD arasındaki ticaret hacmi sanki aynı rakamlar gibi. Bizim bunları görüp, ona göre konum almamız gerekmiyor mu?

Biz kendi kendimizi dövmeyi severiz. Ama bu bölgenin en önemli ülkelerinden biri olduğumuzu da her zaman için kabul etmemiz lazım. Bunun önemli avantajları var, ama bazı dezavantajları da var. Bir Ürdün'ü, belki diğer ülkeleri idare etmek kolay. Ama, dışarıdan bakıldığı zaman, dışarıdaki ülkeler ve kuruluşlar için Türkiye öyle değil. Önemli siyasi istikrarı olan, ekonomisi gelişmekte olan bir NATO ülkesiyiz, seküler idaremiiz var. Şikayetlerimiz olmasına rağmen demokrasi bütün kurumlarıyla yürüyor. Etrafınıza baktığınız zaman bilhassa doğu tarafında, olsa bile tam demokratik manada, olmadığını biliyoruz. Hem Müslüman ülke olmak, hem laik bir idare ve demokrasi içinde yaşamış olmak, etrafımızda pek fazla olan birşey değil. Dolayısıyla bütün bu dezavantaja rağmen, hiç kimsenin, büyük kuruluşların veya, o arada AB'nin de Türkiye'den vazgeçebileceğini düşünmüyorum. Biraz AB konusuna girmiş oluyoruz ama, benim kanaatin tüm bu olumsuz görüşlere, raporlara rağmen (ve hatta endişe ediyorum ki, Türk kamuoyunun da AB'ye bizim tam üye olmamıza eskisi gibi sıcak bakmadığını söylemekle beraber, bugün bir referandum yapılırsa, eskiden olduğu gibi yüzde 75-80'lerde mi çıkar bilmiyorum, çünkü çeşitli yıpranmalar ve hırpalanmalar olduğu kanaatindeyim. Bütün bunlara rağmen) AB'ye tam üyelik konusunda adım adım ilerlediğimiz ve yaklaştığımızı ifade etmek istiyorum. Bilhassa teknik konularda yürüyen temaların ve ilerlemelerin de her şeye rağmen iyi olduğunu düşünüyorum.

Kongrenin Türkiye'de yapılmasının yansımaları nasıl bekliyorsunuz?

Tabiiyatıyla, bir kere bir Türk'ün böyle bir vazife alması önemli bir şey. Biz bu platformları Türkiye'yi tanıtmak için kullandığımız gibi, Türkiye'nin konularını da burada anlatmak için kullanıyoruz. Ben her seferinde, bizim AB ile münasebetlerimizi, Kıbrıs hakkındaki gelişmeleri ve bizim ekonomik gelişmelerimizi anlatmaya çalışıyorum. Çünkü, takdir edersiniz ki, doğuda, Asya'da, Amerika'da, Kanada'da olan insanların Türkiye ile, eğer iş yapmıyorsa, başka türlü bir bağlantısı, münasebeti yoksa, bizi tanımıyorlar. Mesela, haklı olduğumuz AB ile tam üyelerinin anlaşmalarımızın daha önce olduğu gibi, Kıbrıs konusundaki meseleler gibi, ülkemizin Güneydoğu'sundaki meselelerin bizi nasıl yıpratmıştı fakat Batı'nın buna başka gözle baktığı gibi konular eğer anlatmazsanız, bu kuruluşlara, odalara, oradaki üyelere, bunları başka yerden duydukları zaman bize yeteri kadar yakın olmuyorlar. Dolayısıyla bu birinci neden. İkinci de söylediğim bu kuruluşlar, delegeleri ve oda başkanları, buraya geldikleri zaman, Türkiye'yi tanımaları, ekonomik gelişmelerimizi görmeleri, buradaki imkanları görmeleri, tabiiyatıyla onların bu ülkeyi tanımalarına fırsat oluyor. Bu arada önemli insanları da buraya getirerek, onları da konuşmacı olarak, çeşitli konulardaki temasları yapmaya çalışıyoruz.